Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 14-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 14, 1981 No. 90. VOL. LXXXVIII

Польська компартія втратила 216,000 членів

Варшава, Польща. — Польське пресове агентство (ПАП) в офіційному комунікаті подало, що під час шести місяців „чистки і добровольних резиґнацій" Польська Робітнича (комуністична) партія втратила 216,000 членів.

Згідно з тим повідомленням, Центральний комітет партії перевів основну чистку членства в періоді між вереснем 1980 року і кінцем березня 1981 року, усуваючи 71,000 членів з рядів партії за „надуживання" партійних позицій. В тому самому часі 136,000 членів добровільно покинуло ряди комуністичної партії, і тільки 6,200 нових членів вступило в партію за останні шість місяців.

ПАП далі подало, що число членів комуністичної партії в Польщі впало з 3,158,000 до 2,942,000 цебто на 7 відсотків.

Цікаво, що це важливе повідомлення подано до публічного відома в тому самому часі, коли з Варшави повернувся в Москву Міхаїл Суслов, ідеолог компартії СССР і запеклий ворог польської профспілки „Солідарносць". ПАП не подало нічого, які інструкції лишив Суслов польській компартії.

Масовий вихід членства з партії був викликаний політичним і суспільно-економічним безладдям і хаосом, що свідчать про провал комуністичного правління. Жертвами офіційної чистки впало 71,000 членів, які „надуживали партійні позиції" для особистих користей і які на мали — на думку офіційних чинників — „етичних і моральних кваліфікацій" для позицій, які вони займали.

„Трибуна Люду", офіційний орган компартії, перестерігає „екстремні відламки" „Солідарносці" не довести своєю діяльністю до цілковитого „знищення робітничого руху в Польщі". Як подавано раніше, польська компартія плянує скликати надзвичайний конгрес для реорганізації структури партії та збільшення „марксистської дисципліни" серед членів партії.

Москва заздрить Америці

Москва. — Совєтське офіційне пресове агентство ТАСС розіслало для преси інформацію свого кореспондента з Ню Йорку про „встановлення американського контролю над космосом". Очевидно, кожному відомо про що йдеться в інформації. Під обстріл совєтських засобів масової інформації попала тепер космічна програма ЗСА „Шаттл" і успішний того роду полет високопросторного літака Коламбія в стратосферу та його прецизне приземлення в визначеному місці.

Багато совєтських газет, а між ними також київська „Радянська Україна" з 10-го квітня ц. р., надрукували цю злобну і перекручену інформацію під заголовком „Плани американської воєнщини", бо на думку ТАСС, а тим самим совєтських офіційних чинників „запуск Коламбії, це намагання американської воєнщини досягти воєнної переваги тепер уже не тільки на землі, а й у космосі". Цей вислів ТАСС приписує колишньому астронавтові, а нині сенаторові Гаррісонові Шмітові, який очолює в Сенаті комісію для студій космосу.

ТАСС використовує в цій інформації також інші „джерела", зокрема вириває з контексту статтей і коментарів у широкопочитному „Ню Йорк Таймсі", слова, щоб „довести", що повітряний корабель Коламбія був подуманий в першу чергу, для військових цілей, щоб „воєнні сценарії, які тепер розробляються у Пентагоні", могли розгортатися за допомогою подібних кораблів, які стежитимуть за пересуванням військ, кораблів і літаків, інспектування сопутників потенційного противника і вразі необхідности їх знищення".

У передачі ТАСС з Токіо, Японія, говориться, що „плани Пентагону використати космос у воєнних цілях викликають серйозну стурбованість в Японії". Поклкикуючись знову ж на якусь японську газету „Майніті" ТАСС інформує, що при допомозі космічних кораблів багаторазового використання, „Пентагон плянує не тільки виводити на орбіту сопутники-шпигуни, а й розмістити в космосі найновішу зброю".

В заключенні ТАСС, покликуючись на ще одну японську, мабуть комуністичну газету каже, що „запуск космічних кораблів багаторазового використання є одною з ланок мілітаристської стратегії ЗСА і створює небезпеку війни в космосі".

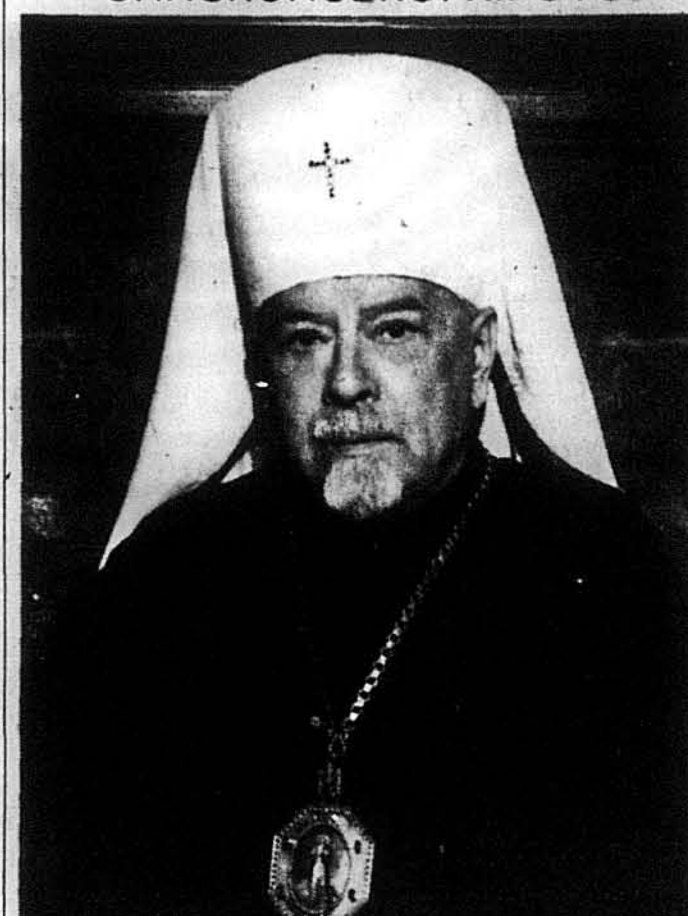
ЕСПАНСЬКА ПОЛІЦІЯ В МАДРИДІ відкрила спробу втечі в'язнів — баскських терористів з головної тюрми в Мадриді. Втеча мала відбутися при допомозі більшої бойової групи ззовні. В Мадриді були приготовані для звільнених в'язнів секретні кватири, з яких їх ступнево були б перетранспортували в різні частини Еспанії, а найбільше до Більбао й інших головних міст, замешкалих басками. Поліція зловила бойову групу, що мала виконати це завдання; захопила списки адрес, приготованих для в'язнів після їхнього звільнення, та притримала людей, які виконували різні допоміжні служби. Арештовано 27 людей. Переведені арешти належать до найуспішніших акцій поліції проти баскських сепаратистів. Всіх в'язнів, яких плянувалося звільнити, було коло сотні; більшість з них — давні члени ЕТА і члени керівництва цієї організації. Захоплено також частину зброї й інші матеріяли, потрібні для проведення нападу на тюрму.

В БЕЛЬФАСТІ, Північна Ірляндія, знову ірляндські сепаратисти обстріляли англійських вояків, які ескортували поштовий автомобіль з грішми. Двох вояків поранено, одного важко. Члени ІРА стріляли з будинку, що його вони або їхні товариші зайняли перед тим. Після обстрілу напасники пробували втекти, але в часі їхньої втечі виникла стрілянина, в якій поранено декілька осіб.

Матеріяли до Альманаху УНСоюзу

Авторів, які бажали б вмістити свої твори у Альманахові-Календареві УНСоюзу на 1982 рік, проситься присилати матеріяли до кінця червня цього року. Твір повинен бути надрукований на машинці; писати слід лише на одному боці паперу і давати великі відступи поміж рядками. Сторінок не більше як 10-15. Матеріяли, яким забракне місця в Альманахові, можуть бути теж використані у „Свободі" або, за бажанням, повернені адресатам-авторам.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ ВІДЗНАЧАЄ 39-РІЧЧЯ ЄПИСКОПСЬКОЇ ХІРОТОНІЇ

Владика Мстислав

Бавнд Брук, Н. Дж. — Сьогодні, 14-го травня ц.р., сповняється 39-річчя хіротонії Владики Мстислава, Митрополита Української Православної Церкви в З'єднаних Стейтах Америки. Хіротонію довершили в Києві в соборі св. Андрія покійні вже сьогодні Владики Ніканор, Ігор, Михаїл і Мануїл.

Владика Мстислав, світське ім'я Степан Скрипник, від 1947 до 1949 року був єпископом УАПЦеркви в Німеччині, потім правлячим єпископом УГПЦеркви в Канаді,а від 1950 року, піднесений до чину архиєпископа, очолював консисторію УПЦеркви в ЗСА та сповняв функцію заступника Митрополита. Він був засновником та ініціятором побудови культурно-релігійного центру в Бавнд Бруку та інших проєктів, які увінчалися успіхом.

Владика є великим прихильником поєднання усіх Православних Церков, а також зближення християнських Церков та їхньої співпраці. З цією метою він відвідував Патріярхів в Царгороді, побував у Ватикані, зокрема під час тривання Ватиканського Собору Другого, вів розмови з багатьма іншими церковними достойниками у світі та підніс на високий рівень престиж очолюваної ним УПЦеркви. Крім того Владика-Митрополит Мстислав живо цікавиться українським політичним і суспільно-громадським життям в Україні і на поселеннях.

Редакція „Свободи" прилучається до численних гратулянтів і бажає Владиці Мстиславові багато успіхів у його праці для Української Церкви і народу.

ФРАНЦІЯ ОЧІКУЄ ВЕЛИКИХ ЗМІН

Париж, Франція. — Вибір соціяліста Франсуа Міттерана на президента Франції, згідно зі загальною опінією, потягне за собою величезні зміни як у нутрі Франції, так і в її зовнішній політиці.

Перша реакція господарського сектора на вибір Міттерана на президента Франції була негативна. Вартість французького франка у відношенні до закордонної валюти поважно впала, ціна золота зросла і далі зростає, а ринок цінних паперів близький заломання. Міністерство фінансів своїми зарядженнями ще тільки збільшило цей загальний неспокій. Воно вислало на головні перехідні пункти на границях Франції додаткові контингенти фінансових інспекторів з дорученням переловлювати нелеґальний вивіз закордонної валюти й дорогоцінностей. Публіка почала масово вибирати свої вклади з банків і щадничих кас, а центральний банк підніс відсоткову стопу на короткореченцеві позики на два відсотки до 16 відсотків. Високий відсоток дає перевагу грошам льокованим у Франції.

Вибір Міттерана викликав велике зрушення у внутрішній політиці Франції. Основним питанням, на яке стараються відповісти всі французи, є: чи президент Міттеран притягне до своєї урядової коаліції комуністів, чи ні. Комуністи своїми голосами спричинилися до його вибору й тепер вимагають за це заплати. Міттеран завжди займав тверду лінію проти Москви і її імперіялістичної політики, особливо виразно наголошував він це у своїй передвиборчій кампанії, через що Москва послідовно підтримувала кандидата Валері Жіскара д'Естена й пов'язувала з ним всі свої надії. У зв'язку з цим значна частина французької політичної опінії прихиляється до думки, що Міттеран буде радше шукати коаліції з центровими силами, як з комуністичною лівою.

На правому крилі французького політичного світу настав злам у зв'язку з перемогою соціяліста Міттерана. Насамперед поглибилася боротьба між деголістами, очоленими Жаком Шіраком, яким президент Жіскар д'Естен закидає свою програну, і тими всіми, що підтримували Жіскара д'Естена. Обидва вони — Жіскар д'Естен і Шірак — заповіли формування міцного правого крила довкруги свого їх політичних формацій.

Міттеран вже в найближчому часі мусітиме розв'язати справу більшости в парляменті, де соціялістична партія має тільки коло 25 відсотків голосів, щоб або при помочі нових виборів змінити у великій мірі своє соціялістичне угрупування і на його базі творити уряд, або намагатися створити коаліцію. Коментатори не виключають також такої евентуальности, що може постати більшість поза соціялістами і їм співзвучними елементами, й тоді Міттеранові прийдеться б номінувати прем'єра з тієї більшости, йому неприхильної.

ДРУГИЙ ЧЛЕН ІРА ПОМЕР У ТЮРМІ

Белфаст, Північна Ірляндія. — Після Роберта Сендса, який помер у часі голодівки минулого тижня, у вівторок 12-го травня помер другий член Ірляндської Революційної Армії (ІРА) з тієї самої причини. Френсис Гюз, 25 років, помер на 59-му дні голодівки. Інші в'язні продовжують голодівку, домагаючись для себе прав політичних в'язнів, які їм заперечує закон з уваги на характер злочинів, за які вони отримали свої присуди.

Ф. Гюз належав до командного складу ІРА, підпільної організації, яка веде збройну боротьбу проти Великої Британії, домагаючись прилучення провінції Олстер, Північна Ірляндія до Ірляндської Республіки. Він був одним з найвидатніших бойовиків тієї підпільної армії. Гюз мав за собою цілий ряд бойових акцій, заки британська влада схопила його й поставила під суд. Окружений поліцією й військом, він відбивався аж доки не втратив притомности від упливу крови з отриманих у боротьбі ран. Гюз відбуввав доживотнє покарання за вбивство британського вояка.

Два інші члени ІРА Реймонд МекКріш і Петрик О'Гара голодують довше як 50 днів, стан їх поганий і їм також загрожує смерть. Новий в'язень, Джозеф МкДоннел, почав голодівку, щоб заступити померлого Сендса й продовжити його діло.

Британський уряд заперечує їм права політичних в'язнів на базі існуючих законів, які кваліфікують збройний напад, бомблення підпали та саботажі, навіть якщо вони виконані з політичних мотивів, кримінальними злочинами.

Афганістан вилюднюється

Ню Делі, Індія. — Тут перебув деякий час недавній співробітник комуністичного лідера Афганістану Кармаля Бабрака, Мохаммед Саддік Фарганг. Економіст і колишній амбасадор Фарганг пробував бути помічним теперішньому режимові в Афганістані, але коли побачив його безглузде й жорстоке поступування коли зорієнтувався, що Бабрак лише по назві президент Афганістану, а в дійсності сліпе знаряддя у руках російських агресорів вирішив коло трьох місяців тому втекти за кордон, щоб розповісти світові про події у своїй батьківщині після захоплення Афганістану росіянами й насадження там маріонеткового уряду.

Фарганг розповів як за три роки совєтської господарки в Афганістані було аж три державні перевороти. Большевики, скинувши спершу уряд президента Дауда руками свого агента Таракі, вимордували цілий склад попереднього уряду разом з родинами. Коли опісля Амін скинув Таракі, зробив те саме з ним і з його співробітниками. Нарешті, росіяни вже самі скинули й замордували Аміна та весь склад його уряду разом із родинами й насадили Бабрака. Кожен раз, крім членів правління, нищено всіх тих, хто дане правління підтримував. Стероризоване такими подіями населення почало втікати за кордон. Хто міг — до Пакістану, хто до Ірану, а хто міг — то й далі. До Совєтського Союзу, з яким Афганістан має довжелезну границю, ніхто не втікав, бо звідтіль наступала смерть.

Тепер в Пакістані є понад 1,7 мільйона афганських втікачів. В Ірані понад 300,000 тисяч, хоч іранська влада подає, що мільйон, але її інформації недостовірні, бо країна в повному хаосі. Всього населення Афганістану, згідно з даними ОН, було 12 мільйонів, хоч за „усною" статистикою мало б бути 19 мільйонів, але перепису населення ніхто ніколи не переводив, а з того майже 20 відсотків втекло за кордон!

Коли Амін скинув Тараки, то ствердив, що в тюрмах закатовано за панування Тараки понад 12,000 людей. Тепер Бабрак і його совєтські дорадники кажуть, що Амін закатував принаймні п'ять разів більше як Тараки, а про Аміна совєтські джерела подають прямо несамовиті цифри. Що буде після Бабрака, скільки людей залишиться в живих в Афганістані — важко собі уявити.

У світі

РОЗБУДОВА УНІВЕРСИТЕТІВ, навчальних закладів і дослідних інститутів є одною з частин „чотирьох модернізацій", які є в основі економічної політики КНР. Для зфінансування цієї справи уряд Китайської Народної Республіки звернувся до Світового банку з проханням признати їй позику в сумі 200 мільйонів долярів. Право на признання такої позики отримала КНР щойно минулого року після того, як усунено з Світового банку Тайван і признано китайське місце КНР. Позика 200 мільйонів є першою, що її формально попросив Пекін, і першою, яка буде йому признана. КНР в своєму пляні має розбудову 26 університетів у різних осередках Китаю. Ці університети спеціялізуються у різних ділянках природознавства й гуманістичних наук, а деякі останнім часом дістали призначення вивчувати міжнародні відносини й школити студентів для праці в тій ділянці. Фонди Світового банку цього року значно змаліли у зв'язку з тим, що різні уряди зменшили свої вплати. Позики Світовий банк узалежнює від величини населення й конкретних потреб країни — члена банку. КНР належатиметься річно коло два більйони позичок.

В ПОНЕДІЛОК, 11-го травня невідомі терористи вбили пострілами з пістолі Гайнца Каррі, міністра господарських справ у провінції Гессе, Західня Німеччина, який виконував функції скарбника в партії Вільних демократів, які разом з соціял-демократами творять приводну коаліцію в Західній Німеччині. Зібрані поліцією інформації вказують, що вбивників було більше як один. Це є перший від 1977 року випадок терористичного вбивства в Західній Німеччині. Каррі був жидівського походження, його батько вижив гітлерівський концентраційний табір, а сам він був активний у жидівській громаді, а в Франкфурті над Майном виконував функції почесного президента жидівських допомогових організацій. Західньонімецьку поліцію турбує факт, що вбивство Г. Каррі багатьма аспектами подібне до недавного вбивства у Відні Гайнца Ніттеля, який був також з походження жидом і також був політичною особистістю.

ПАКІСТАНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ КОЛА та міністерство закордонних справ звернули увагу на невистачальність американської допомоги Пакістанові у зв'язку з новою ситуацією, в якій він опинився після нападу Москви на Афганістан. На думку пакістанських чинників, ця допомога повинна б була бути приблизно відповідна висоті допомоги, що її Індія дістає від Москви у вигляді зброї на суму 1,6 більйона дол.

ЗРОСТАЮТЬ МОЖЛИВОСТІ ЗБРОЙНОГО ЗУДАРУ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ

Бейрут, Ливан. Настрої серед населення Ливану, а особливо його столиці, прибирають передвоєнний характер. Неуступчивість обидвох противників — Сирії і Ізраїля — доходить до пункту, в якому буде важко знайти якийсь компроміcoвий вихід. Сирійські війська обстріляли ракетами совєтської продукції ізраїльські літаки і хоч не нанесли їм шкоди, то змушують розільське командування розв'язати проблему ракет стаціонованих на терені Ливану.

Висланник президента Роналда Регена, Філіп Габіб, після відвідин Бейруту, столиці Ливану, й Дамаску, столиці Сирії, прибув до Єрусалиму. В обидвох столицях відбув він розмови з найвищими державними чинниками, але без особливих успіхів.

Президент і уряд Ливану безрадні. Допустивши чужі сили на свою територію, вони фактично втратили всі ляку владу й посторонні елементи роблять, що хотять, а президент Сирії Гафез аль-Ассад, підтримуваний і поштовхуваний Москвою, виконує її політику. Всякі пропозиції компромісу президент аль-Ассад відкидає й шукає тотальної перемоги. Крім Москви підтримують його деякі арабські країни в протизраїльському засліпленні. Крім ракетних батерій типу САМ-6, сирійські командування підтягнуло й інші ракети, частину з яких доставлено з Лівії разом зі залогами обслуги. Серед обслуги крім вишколених в СССР лівійських вояків знаходяться російські інструктори.

Прем'єр Ізраїля Менахем Беґін виступив в парляменті і з'ясував критичне положення та подав свої пляни до загального відома. Він звернувся до президента і уряду Сирії з пропозицією звільнити жидівських мешканців Сирії з тюрем і дати їм змогу виїхати до Ізраїля. Він поінформував про своє доручення летунству Ізраїля знищити бомбовою атакою ракети на позиціях в Ливані та про тимчасове відкликання того доручення, останньо на вимогу американського державного секретаря Александра Гейґа, який запропонував уможливити посередництво висланника президента Регена Ф. Габіба. Коли Сирія не послухає ніяких порад і відкине всяке посередництво, тоді летунство Ізраїля буде змушене дане йому доручення виконати.

У своєму виступі Беґін обґрунтував потребу, щоб сирійські війська звільнили гори Саннін, які домінують велику частину Ливану й загрожують християнським оселям.

В Америці

АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМЕРИ НАДІЮТЬСЯ, що тепер, після знесення ембарґо на доставу зерна до Совєтського Союзу, уряд тієї країни рішиться на більший закуп зерна в З'єднаних Стейтах Америки, хоч як інформують економічні знавці, фармери можуть помилятися, бо теперішня політична ситуація і напруга у відносинах між ЗСА і СССР, не дуже сприятимуть пожвавленню торгівлі між цими двома країнами. Крім того, СССР може закупити тепер не більше як 2-5 мільйонів тон зерна, бо на таку кількість він має місце у шпихлірах. В противному випадку, СССР хіба перепродуватиме американське зерно за вищу ціну іншим державам, що дуже часто трапляєся в минулому.

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Роналда Регена запропонує в скорому часі деякі зміни в структурі соціяльного забезпечення, які нібито мали б за завдання рятувати саму програму, яка на думку багатьох економістів, стоїть перед банкрутством. Уряд бажає встановити новий мінімум для осіб, які хочуть іти на пенсію на 62-му році життя з дотеперішних 80 до 55 відсотків, аж до часу осягнення 65-го року життя. Крім того Уряд заохочуватиме 65-річних мужчин і жінок працювати поза цей вік, щоб таким чином сприяти збільшенню фондів в програмі соціяльного забезпечення.

СТАТИСТИЧНЕ БЮРО Департаменту праці інформує, що темпи інфляції в місяцях березні і квітні дещо сповільнились, а в квітні гуртові ціни не перевищали 0,8 відсотка. Цю інформацію з ентузіязмом прийняли в урядових і господарських колах, бо це вказує на покращання загальної економічної ситуації і збільшення вартости американського доляра. Правда, економісти перестерігають Уряд і приватний бизнесовий сектор перед надто великим оптимізмом, але в загальному вони погоджуються, що ситуація поправляється і якщо темпо інфляції буде зменшуватися до кінця року, то індекс інфляції понизиться до 10, або навіть менше відсотків. У повідомленні цього ж бюра говориться, що безробіття все ще держиться 7,3 відсотка робочої сили. На цьому рівні відсоток безробіття держиться вже майже три місяці. У квітні було затруднено 98,976,000 осіб і число безробітних зменшилось до 7,746,000 осіб.

КЕРІВНИК ВІДДІЛУ СЕРЦЕВИХ ХВОРІБ в університеті Мемфис, Теннесі, д-р Джек Салливан, заявив, що після чотирирічних дослідів йому нарешті вдалося добитися дозволу від Адміністрації харчів і ліків на дозвіл застосування нового ліку під назвою „Каптоприл", який має бути дуже ефективним на поборення високого тиску крови, який спричиняє чимало серцевих і ниркових захворінь і в 90 відсотках спричиняє мозкові удари. Від 1976 року цей лік випробувано на 5,000 пацієнтах і результати були подивугідними. Крім того, лікарі-спеціялісти кажуть, що цей медикамент не має побічних ефектів і тому вони думають, що цей препарат займе в короткому часі перше місце серед медикаментів цього типу.

СТРАТЕГИ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ, яка після останніх президентських виборів зазнала великої поразки, кажуть, що ситуація в 1984 році значно поправиться, бо багато виборців, розчарувавшись економічною політикою теперішньої Адміністрації президента Роналда Регена, голосуватимуть на демократичних кандидатів. Демократи не вірять в ефективну дію нового економічного пляну Регена, хоч, як відомо, ця програма ще навіть не почала діяти. Вибори в 1984 році демократи уявляють собі так: в першу чергу кандидатами на президента будуть колишній віцепрезидент Волтер Мондейл, сенатор Едвард Кеннеді, сенатор Джан Глен. Другорядними кандидатами вони уважають губернатора Каліфорнії Джеррі Бравна, Джея Рокефеллера, теперішнього губернатора Західної Вірджінії, і Гю Кері, губернатора Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303
P O Box 346 Jersey City N J 07303

Атакують Гейґа

Київська „Радянська Україна" у числі з 28-го квітня ц.р., покористувавшись інформацією совєтського пресового аґентства ТАСС з Вашінґтону, надрукувала замітку під заголовком „Мілітаристські заклики", у якій говориться, що державний секретар ЗСА Александер Гейґ продовжує, мовляв, „серію антирадянських, мілітаристських виступів". Газета каже, що Гейґ, зустрівшись на конференції газетних редакторів з представниками преси, розмовляв з ними, як і раніше, „в дусі конфронтації з Радянським Союзом".

„Держсекретар, — сказано у пропаґандивному дусі спрепарованій інформації „Радянської України", — поставив у заслугу Адміністрації ЗСА 'нові активні зусилля' у таких надзвичайно важливих районах світу, як Близький Схід і Південнозахідня Азія, недвозначно давши тим самим зрозуміти, що Вашінґтон і далі має намір здійснювати жандармські функції на міжнародній арені". Цілковито промовчуючи совєтські мілітарні „виправи", зокрема на Афганістан, „Радянська Україна" говорить про „гегемоністську, мілітаристську політику ЗСА", яку нібито державний секретар Гейґ намагається „виправдати неспроможними посиланнями на мнимі насильницькі дії Радянського Союзу, голослівно приписуючи йому **підтримку „міжнародного тероризму'**.

Чималу увагу присвятила совєтська ґазета справі американських радіопередач „Голосу Америки" про справи Польщі, про що також згадував державний секретар Гейґ на згаданій зустрічі з редакторами. Газета твердить, що порушення цієї справи одним із високих речників американського Уряду — „це грубе втручання у внутрішні справи Польщі".

В кінці нотатки „Радянська Україна" повчає А. Гейґа, що нині він-не головнокомандувач військами НАТО, а керівник американської дипломатії „змисл і завдання якої повинні, як відомо, полягати в тому, щоб сприяти розвиткові співробітництва і взаємопорозуміння між народами, а не навпаки".

Однак, виглядає, що якраз критика Александра Гейґа і поучення американських політиків, як вони мають поступати у відношенні до комуно-московської імперії і комуністичного світу взагалі, являється грубим втручанням у внутрішні справи З'єднаних Стейтів Америки, які, як усім відомо, не ведуть загарбницьких війн, не переводять військових інтервенцій типу Афганістану, **не втручаються силою** до внутрішніх справ інших держав, не ведуть перегонів в озброєнні і не застосовують аґресивної політики у відношенні до інших. Треба думати, що таким втручанням до внутрішніх справ ЗСА кремлівські верховоди намагаються скинути зі себе вину за неспокої в світі, що їм, очевидно, не пощастить, бо агресивність їхньої політики, підтримуваної військовими авантюрницькими інтервенціями, така наглядна, що її не можна закрити пропаґандивною фразеологією.

Авраменко — творець епохи

Авраменко не живе! Авраменка не стало! Авраменко відійшов на вічний спочинок! — такий був відгомін скрізь, по українських поселеннях у світі, на смерть корифея українського народного танцю, творця народного балету Василя Авраменка. Через руки цього вчителя перейшло сотні й тисячі учнів протягом його понад 60-річного педагогічного труду — подвижництва, аж до смерти, яка покликала його у засвіти на 87-му році життя.

Це якраз півтора місяця тому „діти", „внуки" і „правнуки" старого Майстра, а між ними й його учні — члени танечних Авраменкових шкіл, співали йому „Многії Літа", тут, в приміщенні редакції, коли він завітав до нас 22-го березня, в день його народження, як це було і раніше, коли він приходив до „Свободи". Життя бо обох „інституцій" — Авраменка і „Свободи" було наскрізь переплетене.

Так було в золоті дні його тріюмфального маршу в народному танці широкими просторами Америки й Канади, коли щоденник популяризував його чи не кожний крок. Так було й тепер, коли він знаходив завжди увагу до його оповідань і жалів... Тягар літ все більше відчувався.

„Інституція" — Авраменко зробив для українців на поселеннях колосальну працю і якраз для першої і другої хвиль української еміґрації. Якраз до їхніх сердець він вмів підійти і їх захопити та примусити всіх „піти в танець". Але й серед третьої хвилі — серед політичної іміґрації, що прибула на це побережжя Атлантику після Другої світової війни, корифей танку, а тепер вже й ініціятор українського фільму в Америці, був популярною людиною, хоч і акцентували ці нові поселенці політичні дії, видозмінивши пріоритети українські тут.

Сьогодні ж усі українці клонять голову з признанням над свіжою могилою культуротворця — велетня народного танцю, Василя Авраменка, який вніс у скарбницю української культури незатертий слід на всі часи. І наші діти, наша молодь на поселеннях дають доказ своїми багатьма танцювальними ансамблями, що його мистецтво піде далі в світ і в майбутнє. Те мистецтво, для якого він жив і яким жив до останнього свого віддиху.

Т.Т.

НАСТУП МОСКВИ НА РЕЛІГІЙНОМУ ФРОНТІ

III

Все це робиться під прикриттям дуже принадних арґументів про „зміцнення православ'я на терені ЗСА, про „один міцний голос", про „місіонерські акції", а при тому так нібито мимохідь про можливості дістати великі „пособія". „Хтось" погоджується навіть покривати всі церковні видатки всім тим, що приєднаються до цієї створеної Москвою „Автокефальної Церкви", очевидно „рускої".

Екзарх Філарет так закінчує своє замість-Різдвяне привітання:

„Зміцнюючи загальне прагнення до миру духом християнської любові, Церква закликає всіх нас до постійности в цьому подвигу, щоб внести умиротворення в міжнародне життя і допомагати просуванню людства по шляху до загального братерства й повноцінного життя в умовах миру".

Філарет називає себе „екзархом всієї України", але в свому привітанні він ані словом не згадує українського народу, навіть не звертається до нього. Він знає тільки „Вітчизну", тобто цілий СССР. Ось як він пише:

„Наша Руська Православна Церква насамперед підносить подячні молитви Господу Ісусу Христу за мир і добродіяння для блага нашої Вітчизни.

Широкозадуману кампанію на релігійному фронті розпочала Москва 1981 року після довгої й основної підготови. Як видно з матеріялів, які вона публікує та зі заходів її емісарів і „уполномоченних" та кампанія не лише триватиме довший час, але й порушить усі можливі аспекти, перш усього актуальні проблеми з національнорелігійного життя. Як і слід було припускати в першу чергу в цій кампанії воно звертає увагу на боротьбу з Українською Католицькою Церквою. Якщо ж ідеться про українські Православні Церкви, вірніше різні їхні юрисдикції, то Москва леліє надію, що може декого з їхніх вірних, а може навіть священиків пощастить притягнути на свій бік. Офіціоз Української Православної Церкви в ЗСА „Українське Православне слово" неодноразово докладніше це з'ясовував. А крім цього не бракує фактів, які ілюстрували б цю російську акцію. Одним з її найхарактеристичніших моментів — це наївні спроби розсварити українські Католицьку й Православну Церкви, використовуючи для цього такі головні арґументи: неправдиві вістки про намагання українського католицького Єпископу підпорядкувати собі Українську Православну Церкву та поширювання інтриґ між ними, щоб не допустити до спільного відзначення 1000-річчя хрищення Русі-України.

Єпископи ширять неправду

Совєтська метода поширювати неправду й дезінформацію стала також методою тих священнослужителів, які стали на службу Москви й дають себе використовувати як знаряддя совєтської політики. Без огляду на свою позицію у системі Русскої Православної Церкви найвищі її достойники не соромляться свідомо перекручувати факти й поширювати очевидну неправду. В згаданій уже газеті КҐБ „Вісті з України" в ч.4 за січень 1981 є інтерв'ю з архиєпископом Макарієм, вікарієм і заступником екзарха України Філарета. Архиєпископ Макарій поводиться з правдою зовсім безбожно. Він перекручує загальновідомі факти й нагинає їх до потреб совєтської пропаґанди. Це його інетерв'ю, видруковане під наголовком „Чому розпалась уніятська церква на Україні". Ось як він представляє це, безсоромно затаюючи правду й поширюючи вигадки: „— Уже з кінця минулого століття й аж до 1946 року греко-католицька церква, котра на той час збереглася лише в західних областях України, пережила важку кризу. Миряни і рядові священнослужителі все більше переконувалися в тому, що сама унія й політика уніатських ієрархів антинародна за своєю суттю і не служить національним інтересам українського народу.

Остаточне й канонічно закріплене повернення уніатів до прабатьківської віри відбулося в березні 1946 року згідно з рішенням церковно-народного Собору в місті Львові. Собор було скликано ініціятивною групою, коли її члени переконалися, що більшість духівництва і мирян усіх галицьких греко-католицьких єпархій бажають розірвати з унією.

Львівський Собор був цілком канонічним. У ньому взяли участь архіпастирі, пастирі й миряни — всього близько 250 чоловіків.

Учасники Собору дістали благословіння на його проведення від Патріярха Московського і Всія Русі Олексія".

В інформаціях архиєпископа Макарія, що слово то неправда. Починаючи з його твердження, що політика й поступування українських католицьких владик і священиків було „антинародне"... А хто ж започаткував відродження західньої вітки українського народу, як не вони? Та ж уманський архиєпископ Русскої Православної Церкви повинен знати, що навіть польські історіографи віддали це в відомому вислові „русіні то хлоп і поп". Священик і селяни ішли разом, разом боролися з бідою й нуждою. І за це селянин шанував і оберігав своїх священиків. А коли траплялося йнакше, то це були справжні винятки.

Продовження буде

Святослав Караванський

Дружня бесіда

ПИТАННЯ: Між нами, на еміграції є п'ять членів Української Гельсінкської Групи. Чому вони не об'єднались в ЗП УГГ, але майже кожний діє на власну руку. (Р. Ільницький).

ВІДПОВІДЬ: Відповідати за всіх членів УГГ, що опинились на еміграції, я не берусь, бо не маю ні інформації, ні повноважень. Я можу говорити тільки за себе.

Я не беру участи у діяльності ЗП УГГ з таких міркувань:

1. Узявшися репрезентувати УГГ, ЗП мало би репрезентувати її і в політичносвітоглядовому аспекті. У цьому полягає сенс усякого представництва.

Якою ж є на ділі ця репрезентація?

14-го листопада 1976 року голова УГГ — М. Руденко — писав:

„Сьогодні на вулицях української столиці рідко чути українську мову. Здебільша немає її також в інститутах і школах. Нам кажуть, що так треба, мовляв, постав „новий народ" — радянський. І цей „новий нарід" чомусь не має говорити литовською, білоруською, українською мовами. Нас переконують, що радянська мова, це мова російська і тільки російська! А якщо ти з цим не згоден — тебе чекає в'язниця або психіятрична лікарня". („Український правозахисний рух", В-во „Смолоскип", 1978, стор. 15).

У „Меморандумі УГГ", який підписали О. Бердник, І. Кандиба, Л. Лук'яненко, О. Мешко, М. Руденко, Н. Строката і О. Тихий, сказано:

„...Сьогодні, як і в роки Вітчизняної війни, на перший плян висувається відвічно російське, яке зветься вітчизняним... Невже союзні обов'язки вимагають зречення республіканського громадянства? Невже українець не має права уважати своєю вітчизною Україну?" (Там же, стор. 100-101).

Отже члени УГГ, а надто ті, що відмовилися від совєтського громадянства, (а є й такі) вважають терміни „радянський нарід" і подібні до нього терміни термінами, які ідеологічно розтлівають поневолені народи.

Однак, деякі члени ЗП УГГ підписалися під заявою, де багатонаціональне населення СССР виступає під милою для імперіяльного вуха назвою „наш нарід". Це викликало полеміку, в ході якої деякі члени ЗП УГГ заявили, що вони й далі будуть послуговуватися саме цим виразом. Тобто вони світоглядово не репрезентують УГГ, а репрезентують свої власні погляди, вироблені інерцією совєтського виховання та способу життя.

Я спинився на цій „дрібниці", бо вона характеризує національний світогляд, дарма що йдеться лише про два слова. Не треба забувати, що саме національне питання, національна трагедія України звели членів УГГ докупи і стимулювали їхню участь у русі опору та в УГГ. Це кардинальна точка, з якої починався опозиційний світогляд українських дисидентів і дуже прикро бачити, коли цей світогляд так безцеремонно окрадено.

2. У „Меморандумі УГГ" ч. 1 багато місця приділено національному питанню та питанню унезалежнення республік і обґрунтовано право кожної нації на вихід із СССР на підставі Конституції.

Чи розвиває ЗП УГГ у своїх документах цю ідею? Аж ніяк.

У документах, розісланих представництвом до країн-учасниць Гельсінкських угод ані слова про прагнення українців до незалежности, ні слова про русифікацію та етноцид українського народу.

3. УГГ глибоко демократична спілка. У „Декларації УГГ", як мотто поставлено цитату з „Всесвітньої Декларації Людських Прав.

Принципи демократизму мали би бути застосовані і в середовищі ЗП УГГ. А проте керівництво ЗП УГГ виявляє абсолютну нетерпимість до поглядів інших членів УГГ, якщо вони не збігаються з їхніми.

У „Меморандумі УГГ" ч. 2, який підписали члени-фундатори УГГ, сказано: „Слід зважити, що марксизм, як офіційна ідеологія Радянського Союзу, з кожним роком чимраз виразніше тратить свою притягальну силу". (Там же стор. 100).

Однак закордонний представник УГГ — Н. Строката, — розвиваючи цю думку на одному виступі зустрілася з обструкцією іншого члена ЗП УГГ, який демонстративно покинув залю, тим самим виявивши свою нетерпимість до поглядів основників УГГ, до якої він сам, до речі, не належав. Як можна репрезентувати УГГ і так нетерпимо ставитись до поглядів більшости її членів?

Є й інші факти, які свідчать, що в ЗП УГГ не терплять „інодумців" і там панує атмосфера неповаги до людської гідности. Отже методи і стосунки, які панують у КПСС аж ніяк не підходять для представництва, яке взяло на себе відвагу репрезентувати УГГ за кордоном.

Тим-то, поки ЗП УГГ не змінить тактики нетерпимости та іґнорування поглядів фундаторів УГГ і не буде узгоджувати свою діяльність з державноправними документами УГГ, важко сподіватись активної участи у ньому тих членів УГГ, які не відступають від позицій основників Групи.

Іван Кедрин

ЗА ЖИДІВСЬКО-УКРАЇНСЬКУ СПІВПРАЦЮ

I

Заснування в січні цього року в Ізраїлі Товариства Єврейсько - Українських зв'язків і недавнє перебування в ЗСА голови цього Товариства Якова Сусленського заактуалізували одну з найважливіших і найболючіших проблем — наладнання жидівсько-української співпраці.

На вступі — коротко про спірне у нас питання термінології. Термін „жид" існував у нас споконвіку без ніякої злобної тенденції. У поляків взагалі нема іншої назви на окреслення „жидівської" національности. Англійське „джу — джуїш" відповідає українському „жид-жидівський". Правда, назви країн і народів змінюються. Колись ми гордилися назвою „русин". Федькович написав „Русин-вояк", найстарша українська політична партія — Радикальна — мала за свій гимн „Ми руські хлопи радикали", найкраща 1-ша Академічна гімназія у Львові мала офіційну назву „з руською викладовою мовою". Грушевський написав свою славетню „Історію Руси-України" і щойно за наших часів цей термін став для нас несприйнятливий, коли поляки говорили „русін" — з виразною презирливою тенденцією. І москалі надали термінові „жид" образливого характеру, коли їхнім гаслом стало „бєй жидов — спасай Рассію". Поляки називалися „лехітами", відтіль пішла назва „лях", що її вживає навіть Шевченко, який зберігав з поляками приятельські зв'язки і був подекуди під впливом польської літератури (Василь Щурат: „Шевченко і поляки"), Але нині ніхто не називає поляків „ляхами", бо це назва образлива. Місто Християнія стала „Осльо", Цейльон став „Срі Лянка", Персія" стала Іраном, Конго — Заїром. Коли приймемо за принцип, що треба людей і народи називати так, як вони самі себе називають, то скорше чи пізніше напевне прийметься у нас термін „еврей" або — „ізраїльтянець" — на означення не тільки громадян ізраїльської держави, але й національности членів жидівського народу, в самому Ізраїлі та в усьому світі. Вже й Симон Петлюра переклав славетню драму російського письменника Чірікова „Євреї" на „Євреї", а не „Жиди". (Про надзвичайно прихильний для ізраїльців і їх трагічної долі „Вступ" Петлюри у тому перекладі жидівські діячі ніколи не згадують). Вживають тут термін „жиди", очевидно, без найменшої образливої тенденції.

Міти і правда минулого

Коли після зруйнування Єрусалиму римлянами у 70 році перед народженням Христа жиди розбрилися по всьому світу, то Україна, як одна з географічно найближчих країн, стала одною з країн найбільшого їх поселення. Таким чином українсько-жидівські відносини тривають уже кругло дві тисячі років. За царату встановлено для жидів „черту осєдленія" — поза корінною Московщиною, головно в Україні. Нещастям жидівсько-українських відносин стала засаднича настанова жидів — орієнтуватися на державу, на режим, а не на нарід, серед якого жили. Таким чином після Люблинської унії 1569 року жиди на Правобережжі стали насправді знаряддям польської шляхетської влади, дармащо всі жидівські поселенці в українських селах плавко говорили по-українськи. Але з того часу існує пісня „Їде їде Зельман" — жиди настільки стояли на послугах польській шляхетчині та користувалися довір'ям панівної польської влади, що мали ключі від українських церков.

Ця принципова настанова жидів — іти з польською владою, а не з українським народом, — мала страхітливий епілог за повстання Богдана Хмельницького 1648 року. Але характеристичною рисою жидівського суспільства і донедавна всієї жидівської науки була односторонність, незнання дійсної історії України та ворожість супроти всього, що внаслідок отакого незнання фактів виглядало, як антисемітизм.

Під поняття антисемітизму жидівське суспільство, жидівська політична думка підтягнула ввесь український націоналізм, навіть той націоналізм, яким є просто патріотизм. Керівні кола жидівського суспільства в Америці (Бнай Брит) відмовилися виступити в обороні здвигнення пам'ятника Шевченкові у Вашінґтоні проти тих жидівських кіл, які завзято такий проєкт поборювали, — вони відмовилися виступити в обороні такого гуманіста і такого генія слова і думки, як Шевченко, тільки тому, що в одній з його поем Шевченко бажав собі України „без жида і ляха".

Але істина, що історична правда таки скорше-пізніше перемагає, стосується і заторкненої нами тут проблеми. Вже в 20-30-их роках цього сторіччя, за перебування Західньої України під Польщею, були в жидівському суспільстві два табори: 1) східньогалицькі жиди під проводом голови соймового Клюбу Леона Райха не захотіли приступити до виборчого „бльоку національних меншин", де українці були найсильнішим партнером.

(Продовження буде)

Олекса Бокай

ОПОВІДЬ МЕРТВОГО

III

Василько був в останній групі. Йому пощастило: він був разом із цілою родиною. Мабуть, понад сорок осіб загнали до їх вагону. Чоловіки, жінки, діти й хворі — всі вони, як сардинки в банці, були спресовані у вагоні, в якому колись перевозили худобу — не більше восьми корів.

У вагоні було темно й холодно. Тільки проміння ранішнього світла, що пробивалося крізь великі щілини, злегка освітлювало постаті людей та брудні дощані стіни.

Люди галасували та сварилися. Ті, що стояли, шукали де сісти, а ті, що вже сиділи, кричали та прокльони слали, бо по них товклися ті, що стояли. Жінки голосили, а чоловіки на всю силу грюкали в двері та в стіни. Діти просили їсти й на все горло кричали. Хтось скаржився на холод, а комусь захотілося пити...

Холод і голод особливо давались у знаки в'язням. Під час арешту їм дозволили брати із собою тільки те, що вони могли самі нести. Крім того, їм ніхто нічого не говорив, що чекало на них у майбутньому. Ніхто не знав, що їх виселять на далеку північ. І тому, не всім спало на думку взяти зі собою теплий одяг та, особливо, харчі. Виявилось, що в той час про це ніхто й не думав і, отже, ніхто ніякої їжі не взяв навіть на короткий час, ба навіть для дітей. А зараз у цьому темному й холодному вагоні тільки про це й мова йшла. Полудень уже підходив — більше доби промайнуло від часу арешту! — а про їжу й чутки не було.

Потяг ще довго стояв на бічних коліях. Знадвору до вагону долітали крик, плач, прокльони нових жертв із інших сіл. Таксамо, як і вергунівських, їх штурханами та лайками запихали до вагонів і замикали за ними двері. Тільки десь надвечір загудів, зачмихав паротяг і потяг, заклацавши буферами, здригнувся і рушив у незнайому дорогу. А коли колеса легко заклацали по дніпровському мості, всі збагнули, що їх кудись везли на північ.

Потяг рухався повільно і часто зупинявся, підбираючи по дорозі усе нові й нові жертви — селян з інших сіл, з інших районів, з інших областей. І на всіх тих станціях чутно було розпачливе ридання та гнівні прокльони. І так цілу ніч...

А вранці другого дня під час однієї з таких зупинок, несподівано забряжчало залізо, заскрипіли на морозі тяжкі двері. До вагону крізь людські випари проник жмуток зимового сонця. З дверей відкривалася панорама поля вкритого снігом. Потяг стояв серед поля.

— Сніданок! — гукнув чекіст, що відчинив двері.

Неподалік у снігу стояла група чекістів з мішками та відрами.

Той, що крикнув „Сніданок!", оголосив, що в'язні одержать їжу — одну хлібину на чотирьох і по оселедцю кожному та двоє відер води на всіх. Це і все. На цілу добу. Наступний придfestival харчів буде завтра вранці. Потім він попередив, що відра та мішки є власністю держави і за них будуть відповідати всі,хто у вагоні. Після цього чекісти вкинули до вагону мішки з хлібом і паперові пакунки з оселедцями та передали відра з водою, і, не звертаючи уваги на скарги та благання в'язнів, поквапно гримнули дверима.

А що відбулося у ваґоні, тяжко собі уявити. Сорок голодних, як вовки, в'язнів, здавалося, втратили розум. Зчинився шум і крик. Кожний мав свою думку, як розподілити харчі. Всі голосно кричали, ніби хотіли перекричати один одного. Кожний хотів бути ближче до харчів. Сильний відштовхував слабого, а слабий пручався і лаявся...

Як це часто буває за таких обставин, інстинкт самозбереження й самозахисту відбирає в людини здоровий глузд і дає волю тваринним почуттям. Але так само за таких обставин з'являються провідники — ті, що не втратили здорового глузду й людської гідности. Таким виявився і Василько, як я бачу його з його ж таки розповіді.

— Люди добрі, ви з глузду з'їхали! — закричав він на весь голос.

І — нехай звучать ці слова мелодраматично! — сталося чудо: всі замовкли. Навіть діти. А Василько, всім на подив, продеклямував уривок з „Енеїди" Котляревського. Він знав напам'ять мало не всю „Енеїду":

Чи ви од чаду, чи з похмілля?
Чи чорт за душу удряпнув?
Чи напились дурного зілля,
Чи глузд за розум завернув?

Установилась мертва тиша. Ті, що тиснулись до їжі, почали спокійно відступати, а ті, що сварились, стали миритись.

За хвилину чийсь старечий голос прохрипів:

— То нехай Василь буде ділити харчі!

З усіх боків почулись схвальні голоси.

І так у Васильковім вагоні появилась влада: він сам, Василько. Він не тільки ділив їжу. Він спокійний і урівноважений, став прикладом того, як треба було вести себе в таких нелюдських обставинах. Він мирив тих, що сварились, і заспокоював тих, що плакали. Більше того, до нього звертались із скаргами й благаннями, ніби він справді мав якусь владу. І він уважно вислухував усіх і обіцяв при першій нагоді довести до відома представників влади про все, з чим до нього зверталась. Звичайно, такої нагоди не трапилось, і, правду кажучи, він і не сподівався, що таки трапиться.

Десь наступного дня потяг переїхав українсько-російський кордон. Україна залишилася позаду. Потяг уже не зупинявся на бічних коліях, щоб підбирати інших в'язнів-селян з якихось інших сіл. (Російських селян не виганяли з хат і не вивозили на каторгу!). Він несамовито нісся далі й далі на північ. Година по годині місцевість, як у калейдоскопі змінювалася; мінявся клімат; ставало холодніше й холодніше. Безперестанку сипав сніг і лютував мороз.

Щоранку, як і першого дня подорожі, потяг зупинявся десь у полі, й чекісти приносили „сніданок" — хліб та оселедці. І кожного ранку із вагонів виносили трупи померлих за останню добу. Кількість трупів зростала кожного дня.

(Закінгення на стор. 4)

КОМУНІКАТ

СУСПІЛЬНОЇ СЛУЖБИ КОМБАТАНТІВ В ЗСА

Дня 28-го лютого 1981 року Контрольна комісія Суспільної Служби Комбатантів, у склад якої входили голови Контрольних комісій Комбатантських Організацій в ЗСА, перевела перевірку діловодства і фінансової господарки Суспільної Служби Комбатантів за 1980 рік.

До перевірки Контрольній комісії були предложені фінансові звіти за 1980 рік разом з книгами і документами фінансового діловодства.

Всі предложені документи і книги Контрольна комісія докладно перевірила, а зладжені за звітовий рік фінансові звіти після провірки підписала.

Найважливішу частину звіту, підписаного Контрольною комісією, подаємо до відома усім жертводавцям, які у звітовому році, сповнивши свій національний обов'язок, заплатили свої датки на Фонд Допомоги Інвалідам.

З огляду на те, що кожна організація, яка здобуває фонди на допомогу публічними збірками, є зобов'язана предложити звіти свого діловодства відповідним державним урядам, виготовлений на основі книг і фінансових документів звіт був перекладений на англійську мову і переданий разом із книгами і документами публічноправному контролерові, який 18-го березня ц.р. перевів також перевірку діловодства Суспільної Служби Комбатантів.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ ЗА 1980 РІК

РАХУНОК ПРИХОДІВ І ВИДАТКІВ

ПРИХОДИ:

Добровільні датки від різних осіб:	6,889.47
Добровільні датки від різних організацій:	1,535.75
ЗБІРКИ НА ЛИСТИ ЛИСТОПАДОВОЇ ЗБІРКИ:	
Братство Кол. Вояків І-ої Української Дивізії Української Національної Армії	12,744.47
Об'єднання Був. Вояків Українців в Америці	8,030.91
Товариство кол. Вояків УПА	706.50
Об'єднання був. Вояків УПА	480.00
Збірки і добровільні датки разом:	30,387.10
Відсотки з рахунку ощадности і сертифікатів:	10,211.14
Разом доходів в звітовому році було:	40,598.24

ВИДАТКИ:

Постійні допомоги	13,485.00
Одноразові допомоги	2,150.00
Допомоги через ЗУАДК	2,000.00
Дотація на допомогу Союзові Українських Воєнних Інвалідів в Німеччині	7,000.00
Разом видано на допомоги в звітовому році:	24,635.00
Інші видатки:	
Видатки канцелярійні:	
Друки, поштові оплати, направа машин, копіювання тощо	1,235.91
Різні адміністраційні видатки	384.21
Ремонт канцелярії	199.49
Інші видатки разом:	1,819.61
Допомоги і видатки інші разом:	-26,454.61
На дальше ведення допомогової акції залишилось:	14,143.63

Подаючи цей звіт фінансового діловодства до загального відома українському громадянству, Управа Суспільної Служби Комбатантів складає цим щиру подяку всім тим жертводавцям, котрі в 1980 році, виконуючи свій національний обов'язок, зложили свої датки на Фонд Допомоги Українським Воєнним Інвалідам.

У склад цьогорічної Контрольної комісії Суспільної Служби Комбатантів входили побратими: о. митрат В. Головінський (УСС) — голова; Михайло Гись (Братство кол. Вояків І-ої Української Дивізії УНА) — секретар; Юрій Тамарський)ОБВУА) і Петро Длябога (Т-во кол. Вояків УПА).

При переведенні контролі були присутні члени Управи Суспільної Служби Комбатантів: голова — побр. Іван Данківський, секретар — побр. Степан Конрад і діловод побр. Михайло Ліщинський.

За Управу ССК
Іван Данківський — голова
Степан Конрад — секретар

ГОЛОВНИЙ ПОШТМАСТЕР Вілліям Болджер заявив в Палаті Репрезентантів, що якщо Конгрес не піднесе цін на поштові оплати, то теперішня ціна 18 центів на пересилку листа першою клясою, не потриває довго і в 1982 році прийдеться піднести ціну до 23 або навіть 25 центів за такий лист. Очевидно, будуть піднесені також ціни на інші кляси. Болджер, як відомо, вже раніше домагався 20 центів за лист першої кляси, як також загальної реформи поштового департаменту, який переживає фінансову кризу. Економічні спостерігачі однак думають, що криза полягає в тому, що пошта затруднює забагато робітників, взявши під увагу змеханізований процес пересилання посилок.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

ТУРНІРИ НА СОЮЗІВЦІ

Тенісова ланка УСЦАК, що її очолює інж. Роман Ракочий, ст., встановила дати тенісових турнірів в цьому році на Союзівці:

- 4-5-го липня — УСЦАК-Схід;
- 8-9-го серпня — Подвійна гра;
- 4-7-го вересня — Крайові змагання;
- 19-20-го вересня — Запрошеневий УНС;
- 10-11-го жовтня — КЛК.

Вийшов словник із української кулінарії

Ню Йорк, Н. Й. — Стараннями Союзу Українок Америки минулого року тут видано 113-сторінковий словник із української кулінарії п. з. „Українські назви — з куховарства і харчування", що його уклала Наталія Чапленко.

У цьому ж словнику, у якому близько 3,500 назв, знаходиться термінологія домашнього господарства, яка може послужити придатним посібником господиням, зокрема молодшим, у яких невеликий засіб слів із цієї ділянки.

У своєму передньому слові Н. Чапленко пише між іншим таке: „Я зареєстрували всі назви, які я могла знайти. Сюди належать і назви обрядових страв і печива, що їх я взяла з праць на ці теми. Подала я й діялектні назви, деякі застарілі, а деякі, ті, що випали з нашої мови через невживання цих страв в українській кухні, щоб зберегти їх для історії. Поява на ринку готових і напівготових продуктів, використовуваних у харчовій промисловості як смакових консервувальних засобів, збільшило реєстр нових хемічних термінів. До цього треба додати, що сучасна господиня користується тепер модерним устаткуванням, приладами, , машинами і пристроями, що і їх назви треба занотувати. Подала я і нові чужомовні назви, що разом із стравами увійшли до української кухні, зокрема сучасні англійські назви страв і харчових продуктів, які не мають українських відповідників, а з якими ми часто зустрічаємося в країнах нашого поселення. До деяких українських термінів я подаю переклади англійською мовою, щоб показати читачкам, що багато англійських термінів і назов харчових продуктів мають українські відповідники і через те не мусять входити до української мови як чужі слова. Ці переклади дадуть можливість нашим господиням знайти ці продукти на тутешньому ринку".

Книжку цю, у ціні 6 долярів можна набути, пересилаючи замовлення на таку адресу: UNWLA, 108 Second Ave., New York, N. Y., 10003.

Відзначено 25-річчя служіння пастора В. Домашовця

Дня 26-го квітня Українська Баптистська Церква в Ірвінгтоні, Ню Джерзі, урочисто відзначила 25-річчя пресвітерського служіння церкві пастора Володимира Домашовця. У цьому святі, у додатку до сотень вірних, взяли участь пастори: д-р Іван Беркута, голова Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА, д-р Іван Кмета-Ічнянський, відомий баптистський поет Володимир Савчук із Ню Йорку, Ярослав Папроцький із Філядельфії, Юрко Болтнів із Юніон, Олексій Леонтович із Ашфорду, Дмитро Марійчук із Гартфорду і Олекса Гарбузюк, голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства — Української Баптистської Церкви в світовому маштабі.

Ювілейною програмою керував старший диякон церкви Петро Юнко. У програмі взяла участь оркестра з Філядельфії під проводом Василя Олександрука, хор із Ню Йорку під проводом пастора Володимира Савчука і хор із Філядельфії під проводом Івана Ковальзецького. Із словом признання пасторського служіння виступив д-р Іван Беркута, а головну проповідь із Слова Божого на тему урочистости виголосив пастор Олекса Гарбузюк і відзначив заслуги та широку діяльність пастора-ювілята.

Пастор В. Домашовець народився в Україні, де й закінчив вищу освіту. Теологічні студії він закінчив в Лондоні, Англія, після чого він був там місіонером, пастором і головою Об'єднання Українських Баптистських церков Великобританії. До ЗСА він прибув у 1956 році та негайно був покликаний на пастора церкви в Ірвінгтоні.

У ЗСА пастор В. Домашовець розгорнув свою церковну діяльність поміж молодлю і старшими. На з'їздах і конвенціях проводив семінари і викладав на них гомілетику, поетику, христологію й інші предмети. У грудні 1975 року його покликано на редактора „Післанця Правди", в якому він і перед тим співпрацював, друкуючи статті, вірші, дописи та історичні розвідки на церковні теми. 1978 року баптистська конвенція вибрала його на голову ОУЄБЦ у ЗСА, а кілька років перед тим — на генерального секретаря Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства. Пастор В. Домашовець є також одним із головних промовців на радіоблаговістях „Голос Євангелії в Україну", які тричі щотижня передаються із трансевітового радіо в Монте-Карльо, Монако. За велику моральну підтримку править глибоко релігійна родина пастора В. Домашовця: дружина Олеся, син Ігор і дочки Іра та Лариса.

Після духовної програми церква влаштувала прийняття-гостину для всіх учасників свята-ювілею, під час якої гості склали найкращі побажання пасторові В. Домашовцеві, його дружині Олесі та всій церкві в Ірвінгтоні.

Гор.

ЯПОНСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АГЕНТСТВО Кіодо опублікувало докладніші дані про втечу совєтського летуна Віктора Біленка до Японії на наймодернішому совєтському літаку типу МІГ-25. Згідно з інформаціями Кіодо, підготова Беленка до сходження літака та до втечі тривала майже два роки. Біленко, перебуваючи в Москві, втримував контакти з американською і англійською секретними службами і власне з ними цю проблему заздалегідь обговорив.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Своякa
св. п. мґра Юрія Ганаса
складаємо 50.00 дол.
на ЦЕРКВУ в ПОТРЕБІ.
Ірина і Ярослав ЩЕРБАНЮК

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Любого МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ
бл. п.
АНАТОЛЯ ТКАЧУКА
буде відправлена
СЛУЖБА БОЖА
в неділю, 17-го травня 1981 р., о год. 9-ій ранку в церкві Різдва Пресвятої Діви Марії в Ню Брансвік, Н. Дж., 80 Livingston Ave.
та 18-го травня 1981 р. в Арґентині, яку відправить о. Гарасим.

Просимо про молитви за Його душу.

Горем прибиті:
дружина — МАРУСЯ
сини — БОГДАН І МИРОН
внуки — ХРИСТОФОР І МИХАЙЛО
невістка — ЛЕСЯ

Вже рік минає, Тебе немає між нами, серце болить, очі заливаються сльозами, був Ти добрий для нас усіх і нам помагав і так скоро відійшов, що й нас і не попрощав. ми за Твою душу молимось, щоб Ти мав царство небесне в небі та і нам помагав у кожній потребі. Хай американська земля буде Тобі легкою, бо Ти своє життя за вільність віддавав.

СЬОМИЙ З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ СЕНЬЙОРІВ УНС

Кергонксон. — Управа Об'єднання Сеньйорів Українського Народного Союзу, президію якого очолюють мгр Микола Аврамчук — голова і Ольга Дятинюк — секретар, інформує, що сьомий з'їзд Об'єднання відбудеться в тижні від 14-19-го червня ц. р. на Союзівці. У програмі з'їзду передбачені доповіді, інформації членів урядових УНС і членів управи, бенкет з мистецькою програмою і забава з танцями під звуки оркестри Богдана Гірняка. Буде також висвітлений фільм про Китай. У справі приміщень треба звертатися до адміністрації Союзівки та вислати завдаток в сумі 10 долярів від особи. П'ятиденне перебування з харчами на Союзівці виносить 80 долярів. Треба писати на адресу: Ukrainian National Association Estate, Kerhonkson, N.Y. 12446; Тел. (914) 626-5641.

Високоповажаній Пані **ЛЕСІ ХРАПЛИВІЙ-ЩУР**
висловлюю щирого співчуття, та замість квітів на могилу
Її Достойній Матері
складаю 15.00 долярів
на ВИХОВАННЯ НАШИХ МІСІОНЕРІВ в Ґлен Ков, Н. Й.
Надія КОКОЛЬСЬКА з Родиною
Ню Йорк, 12 травня 1981 р.

Помолімся за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

за спокій і вічну пам'ять душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. декан Петро Огірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 22-го травня 1981 року, о год. 9-ій рано, в УКЦеркві Царя Христа, в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:

ІВАНА БЕЛЕЯ	МИКОЛУ КОХАНА
МИКОЛУ ВАСИЛЬКОВА	ІВАНА КУСОГО
ІРИНУ МИХАЙЛІВ-ДУРБАК	д-ра БОГДАНА ОЛЕСНИЦЬКОГО
АННУ КАТАМАЙ	ЮСТИНУ РУДЯК

Впреп. о. протопресв. Іван Ткачук відслужить Заупокійну Святу Літургію, в суботу, 30-го травня 1981 року, о год. 10-ій рано, в УПЦеркві Всіх-Святих, в Ню Йорку, Н. Й., за Блаженної Пам'яті:

д-ра МИХАЙЛА ДАНИЛЮКА	ВАСИЛЯ ПІДСТРИГАЧА
ЕМІЛІЮ ВОЗНЯК-КОНИК	інж. БОГДАНА РАКА
ТЕОДОРА КОПКУ	ІВАНА РОВЕНЧУКА
мґр-а МИХАЙЛА ПАКУЛЯКА	СТЕФУ СІКОРУ
	КСЕНЮ РУДКУ-ЧАГАРИН

Всіх Вп. Членів ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів. Де б Ви не були, помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна пам'ять померлим Членам ФКУ.

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА
ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 11-го травня 1981 р., ранком, у автомобілевому випадку, на Лонґ Айленд, згинув наш Дорогий СИН

бл. п.
АЛЕКСАНДЕР ЛІННГОФФ ПІЗНЮК

уроджений 12-го жовтня 1952 р., б. ученик школи св. Юра в Ню Йорку, студент архітектури.

ПАНАХИДА в середу, 13-го травня 1981 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Fox, Forest Hills, N.Y., ріг Метрополітан Авеню і Аскан Авеню.

ПОХОРОН в четвер, 14-го травня 1981 р., з того ж похоронного заведення о год. 8:30 ранку до церкви св. Юра і після БОГОСЛУЖЕННЯ на український цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
батьки — КАТЕРИНА І ВОЛОДИМИР ПІЗНЮК
брат — МИРОН
сестра — ХРИСТИНА
тета — ЕЛІЗАБЕТ
кузин — ВОЛТЕР ВІЛЛ
та ближча і дальша Родина

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА, ДІДА І ВУЙКА
бл. п.
Д-ра КЛИМА МЕЛЬНИКА

уродженого в Підлісках Великих біля Львова, Україна, поручника Української Галицької Армії, Окружного лікаря в Яричові Новім, Україна, який упокоївся в Бозі † 18-го травня 1980 р. в Сиракюзах, Н. Й.

буде відправлена
в понеділок, 18-го травня 1981 року
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в церкві св. Івана Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.
Про молитви за душу Покійного просить —
РОДИНА

УКРАЇНСЬКИЙ АРХІВ МУЗЕЙ
в Денвері
З глибоким жалем повідомляє все наше Громадянство, що після довшої недуги, на 77-му році трудолюбивого життя, відійшов у Вічність
8-го квітня 1981 року
заслужений громадянин
сл. п.
ІВАН ГЛУХОВЕРА

був вірним заповітам своєї Рідної Укр. Автокефальної Православної Церкви та вірним сином своєї Батьківщини.

ВШ. Дружині та Родині Покійного висловлює щире співчуття
УКРАЇНСЬКИЙ АРХІВ МУЗЕЙ

УАРКлюб повіту Ессекс підтримує Т. Кейна

Нюарк, Н. Дж. — На засіданні Управи Українсько-Американського Республіканського Клюбу повіту Ессекс у Нюджерзі, у вівторок, 28-го квітня ц. р. однодушно схвалено підтримати кандидатуру Томи Кейна на губернатора стейту Ню Джерзі від Республіканської Партії.

Голова Клюбу Андрій Кейбіда поінформував членів Клюбу, що Т. Кейн назначив його координатором для українських громадян на стейт Ню Джерзі, як теж заявив, що Т. Кейн, як найбільше досвідчений і відданий суспільно-громадський і політичний діяч у Ню Джерзі, є найкращим кандидатом на губернатора. Його п'ятнадцятирічний досвід у стейтовій Ансамблеї, як керівника Більшости і керівника Республіканської Меншости та виконуючого функцію губернатора — заслуговує , на підтримку його кандидатури.

Т. Кейн був членом Повітового комітету, головою Фінансового комітету, стейтовим головою Виборчого комітету за вибір Джералда Форда на президента ЗСА, як і теж він успішно провадив кампанію у Ню Джерзі за вибір Р. Регена на президента.

Т. Кейн добре обізнаний з українськими справами, а зокрема з прагненням українського народу бути вільним і незалежним від будь-якого поневолювача. Він також знає, що в Совєтському Союзі кремлівські верховоди переслідують українську мову, культуру, релігію і свободу слова. На становище губернатора, він, де тільки можна, скрізь обстоюватиме справи в обороні України, які й прислуговують усім іншим народам.

Дня 1-го червня м. р., він з ентузіязмом привітав 7,000 українців, присутніх на VI Українському Фестивалі в Ґарден Стейт Артс Сентер, де супроводив, тоді ще кандидата на президента Р. Регена і його дружину Ненсі.

Т. Кейн обіцяє обтяти стейтову бюрократію і безсенсовне накопичення стейтового реґулювання приватної власности. Він хоче спонукати до зросту і продуктивности підприємств у Ню Джерзі. За час останньої адміністрації число стейтових урядовців і робітників зросло до 13-ти тисяч, а стейтовий бюджет зріс майже тричі. У міжчасі обтяжувано щораз більшими податками вже й так використовувану середню клясу громадян. У його плянах — відновити кару смерти за злочини і відновити тиху молитву в школах. Кейн обіцяє теж припинити злочинність і занечищування довкілля та поліпшити водну систему цього стейту.

Після відчитання А. Кейбідою напрямних у праці Кейна, коли його вибрали б на губернатора, члени Управи зобов'язались вести вияснювальну кампанію за Кейна, щоб цим самим допомогти йому здобути перемогу у правиборах 2-го червня ц. р.

В Управі УАРКлюбу повіту Ессекс є такі особи, як: Андрій Кейбіда, д-р Микола Чировський, Іван Галій, Маріян Кормило, Нестор Басняк, Петро Ґудзовський, Тарас Пастушенко, мгр Адам Гординський, Василь Химера, Василь Цюрпіта.

Уповноважені на повіт Юнійон: інж. Мирон Пінковський і Павло Батьків. На повіт Міддлсекс — інж. Дмитро Демедюк. На повіт Соммерсет — Йосип Воробець.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

якщо попередні рахунки **НЕ БУДУТЬ ВИРІВНЯНІ**

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ПРЕМ'ЄР ПІВДЕННОАФРИКАНСЬКОЇ республіки П. В. Бота зм'ягченням свого становища у відношенні до партизан СВАПО, які з терену Анґолі нападають на Намібію, намагався уможливити знайдення компромісової розв'язки між теперішньою адміністрацією Намібії і партизанами. Він заявив, що партизани, які походять з Намібії, повинні брати участь у виборах до законодатних установ Намібії і бути обиранима. Одначе СВАПО, політична група, яка керує партизанським рухом, відкинула цю пропозицію й заявила, що вона силою перебере країну й тоді переведе вибори. Південноафриканська Республіка, яка колись мала мандат Ліґи Націй у Намібії, а тепер ще далі проти ухвали ОН контролює тут адміністрацію й допомагає їй, обстоює проєкт, на підставі якого ще перед проголошенням самостійности Намібії повинен бути зібраний конституційний парлямент, який прийняв би конституцію майбутньої держави. Крім цього Південна Африка вимагає, щоб у виборах, як і в майбутньому уряді взяли участь представники всіх угрупувань і верств населення, а не тільки СВАПО.

ПОКИЩО БІЛИЙ ДІМ І ПЕНТАҐОН не зайняли до цього жадного становища, але в політичних кругах Вашінґтону поширюються поголоски, що Совєтський Союз почав скріплювати і збільшувати збройні сили на китайсько-совєтському кордоні. Військова розвідча служба повідомляє, що совєтське військове командування збільшило бодай на 10 дивізій свої збройні сили, збільшуючи тим самим військовий континґент в цьому районі до 54-ох дивізій.

Оповідь...

(*Продовження зі стор. 2*)

Нещастя спіткало й Василька: він утратив цілу родину. Першою померла мати. Сидячи на підлозі, вона заснула та так і не прокинулась. Мабуть, на ваду серця. А наступної ночі й батька не стало. Під час бунту на черкаській станції його тяжко поранено в бік, але, крім своєї родини, він більше нікому не признавався, бо боявся, щоб його не розлучили з родиною. Без ліків, без медичної допомоги, в холоді і в тому страшному бруді його рана виявилась смертельною. А із сестрою сталося щось інше: вона вкоротила собі життя.

Уранці, коли двері відчинилися, тіла всіх трьох забрали й посклaдали вкупі з іншими жертвами. Василькові не дозволили вийти з вагона навіть, щоб сказати останнє „Прощай!" Він так і не дізнався, що трапилося з ними.

Десь, мабуть, на шостий ранок подорожі, потяг уперше зупинився на якійсь великій станції. А коли двері вагону відчинилися, чекіст замість передачі „сніданку", наказав усім виходити з вагону. І тоді усі дізналися, що вони опинились аж у Вологді.

Не стану я тут описувати все, що сталося з тими селянами-в'язнями після того, як їх висадили з потяга. Скажу тільки, що їх як худобу, спершу перегнали на другий кінець міста і розмістили по старих холодних церквах та по касарнях. Пізніше їх погнали у глибину лісів, далеко від міст і доріг. Там і слід по них згинув.

Уже після смерти батьків та сестри, Василько вирішив тікати. Довго він готувався до втечі і, нарешті, йому пощастило. Переборюючи всі труднощі і перешкоди, він щасливо добрався до свого села або, вірніше, до нас, бо ми були його єдиними родичами, у яких він міг зупинитись.

Та недовго він жив у нас. Не бажаючи довго жити на одному місці і понад усе бажаючи щось робити, десь працювати, він вирішив піти до Черкас. Він думав, що там буде легше заховатись і легше знайти працю. Та, мабуть, не сталось, як гадалось, і він повертався до свого села. А по дорозі в пшениці на нього чигала смерть...

• • •

Вдома я розповів матері, що сталося з Васильком. Слухаючи вона мовчала. Її очі заливались сльозами, але вона не плакала, тільки впала на коліна перед іконами і довго молилась. А як помолилась, ми, порадившись, вирішили, що Василька треба належно поховати.

Це була небезпечна справа. Василько був син „куркуля", а, крім того, його самого переслідували, як „ворога народу" за „український націоналізм" (я так і не довідався в чому виявлявся його націоналізм; хіба може, в тому, що він любив малювати українських козаків і чумаків, та ще й мазниці під їхніми гарбами), а політична атмосфера у нас тоді була така, що усіх, хто виявляв якусь симпатію до тих, на яких висіли ярлики „куркуля" і „ворога народу", також таврували куркулями і ворогами народу.

Та довго роздумувати не було чого. Двох думок не могло й бути. Василько був наш родич, хоч і далекий якийсь; він наш сусіда, а, крім того, хоч він і був старший від мене більше, як на десять років, він був моїм близьким приятелем. І тому мені було байдуже, що трапиться зі мною. Василько мусів бути похований належно, так як слід...

На другий день удосвіта мати розбудила нас — мого молодшого брата й мене — та дала свої останні настанови, як і що робити. Найголовніше було для нас те, що ми не сміли нікому показуватись на очі. А коли ми вже виходили з хати, вона запхнула клаптик паперу до моєї кишені. Це була молитва. Я мав прочитати її на могилі Василька.

Ми вийшли з хати і крадькома, через огороди й сади вибігли із села і поринули, як у море, в пшеничне поле. На сході починав видніти світанок. Сонце, як вогняна куля, викочувалось з-поза обрію. І небо, і пшениця, і все навкруги ставало багряним. Пташки пробуджувались і то тут, то там цвірінькали. Перша перепілка десь запідпідьомкала, і перший жайворонок десь защебетав... Починався новий день.

Ми знайшли Василька скоро. Він лежав недалеко від шляху. Пшениця навкруги нього була витолочена і оббризкана кров'ю. Різна комашня роїлась на його тілі. Його широко розкриті очі, здавалось, слідкували за нами.

Ми почали копати яму. Це була тяжка праця для двох слабих і голодних підлітків. Та все ж таки ми якось викопали її, хоч і не глибоку, вистелили її пшеницею, скотили в неї Василька , накрили його рядниною, яку принесли із собою для цього, і поспішно загорнули її землею. Брат почав збивати з двох дощечок хрест, а я швиденько прочитав молитву. Коли хрест був готовий, я ножем навперехрест видряпав на ньому:

„Мазниця. Застрілений. 1933".

Кінець

Великодній базар 99-го Відділу СУА у Вотервліті

Вотервліт, Н. Й.— Вже одинадцятий раз 99-ий Відділ СУА у Вотервліті під проводом голови Дозі Кушнір відбув свій Великодній базар 12-го квітня цього року у просторій церковній залі. Як і попередні, він мав великий моральний і матеріяльний успіх, притягнув велико число української громад і американців, які вже перед відкриттям нетерпеливо очікували, щоб закупити українське великоднє печиво, та писанки, що вже здобули собі добру славу. Прибули люди з цієї округи, а також з Гадсону, Лейк Джордж, Пітсфілду, Покіпсі тощо.

Зліва від входу були розложені паски, калачі, торти, медяники, різні печива, що розійшлися у скорому часі. На середині залі був стіл, де наші молоді писанкарі: Діяна Шевчук, Анна й Богдан Демчарі показували, як пишеться писанки. Ввесь час їх облягало багато жіноцтва, молоді й дітей, що бажали навчитися цього мистецтва.

З правої сторони найбільше уваги звертали на себе картини талановитої мисткині з Рочестеру Ірини Банах-Твердохліб. Вона виставила біля 50 картин різної техніки: олійні картини, емалії, лінорити, батіки тощо. Найпомітніші з них: собор св. Юра у Львові, руїни Києво-Печерської Лаври, Святоіванська церква у Кривчицях під Львовом, церква в Гантері, церкви в Закарпатті, краєвиди, квіти, пісня весна, осінь і інші.

Найбільше зацікавлення, як щось наскрізь оригінальне й на часі, викликали великі, потрясаючі трагічністю картини з української мартирольогії: Сибір, Україна сьогодні (30 дисидентів), Вінниця, українська мати на грані двох світів, хресна дорога української матери. Деякі з них—це абстракти, що ілюструють сумні події наших часів на Україні. Численні емалії: „Хризантеми", „Верховина", „Маки", „Мандрівники" приманювали очі яскравими красками. З ліноритів побачили, між іншими, виноград, стилізовані квіти, птахи тощо. Були картини виконані батіковою технікою.

Великі декоративні тарілки зі стилізованими мотивами квітів, звірят, птахів, вази та кераміка доповняли виставку картин.

Мисткиня демонстрували виріб „вибійок" і мальованок тканин з різними орнаментами. Були теж стилеві вишивані блюзки, одна з трипільськими мотивами. Вкінці—стилеві писанки з різноманітними орнамента ми.

Мисткиня радо давала пояснення до всіх своїх численних експонатів, а відвідувачі мали добру нагоду пізнати багатогранні мистецькі досягнення Ірини Твердохліб.

Директор Школи Українознавства у Вотервліті, Володимир Літинський, представник товариства „Американці в обороні людських прав в Україні", зібрав підписи під петиціями за звільнення Юрія Шухевича та загальну амнестію для всіх українських політв'язнів у СССР. Численні знімки дисидентів говорили самі за себе. Допомагали йому в тому мгр Тетяна Дурбак і мгр Люба Біла-Мунтер.

Голова 99-го Відділу СУА Д. Кушнір мала інтерв'ю з прихильною до українців журналісткою Голли Стюарт, що подала цю розмову того ж вечора в телевізії. Вона подала теж дуже прихильну статтю зі світлиною про базар у місцевому „Таймс-Рекорд".

На базарі був великий вибір вишиваних блюзок, суконок і сорочок, матеріялів з друкованими взорами, рушників, доріжок, серветок, хустинок.

Скрізь красувалися писанки, кераміка, різні прикраси, сувеніри тощо.

Були куховарські книжки та література для молоді й дітей, великодні картки, ляльки, іграшки для дітей. Була вигравкова льоторея.

Відвідувачі подивляли таке велике багатство виставлених експонатів та ґратулювали голові Д. Кушнір за цей під кожним оглядом успішний базар.

Членки 99-го Відділу вложили багато праці, щоб усе випало якнайкраще. Молода союзянка Діяна Спяк виступила в телевізії з повним великоднім кошиком, і розказала, що українці посвячують на Великдень.

Українське жіноцтво Вотервліту може пишатися своєю великою працею та найкращою пропаґандою українського мистецтва і великодніх традицій.

І.Д.

СУКІП святкував свято св. Юрія

Філядельфія (Ю. Р.). — В останньому часі у Філядельфії жваву активність виявляє місцевий відділ Союзу Українських Купців і Підприємців. Останньою імпрезою було відсвяткування у вівторок, 5-го травня, свята патрона св. Юрія, яке почав о. М. Процюк молебнем у каплиці Українського Католицького Університету у Філядельфії, а відтак члени взяли участь у панелі п. н. „Консумеризм та купецтво", що було рівночасно останньою сесією весняного семестру викладів УКУ.

Сам панель відкрив голова відділу СУКІП Олександер Борецький історичним вияснениям постаті св. Юрія, як патрона купців, додаючи світлі моменти з існування Т-ва. Про завдання нинішнього українського купецтва у діяспорі говорив мгр Теофіл Бак-Бойчук, а короткий огляд меблевої індустрії подав Іван Щупаківський. Велике зацікавлення викликала доповідь Ярослава Палатайка, в якій він насвітлив зовсім об'єктивно проблеми автомобіля від продукції до власника. Д-р Юрій Рибак, закінчуючи панель, з'ясував суть консумеризму і його значення.

Із викладової залі 50 присутніх перейшли до їдальні, де тут ждала „купецька перекуска", що її приготовили пані А. Квік і Н. Ганусяк. Тут теж відбулася жвава і речева дискусія, якою провадив д-р Ю. Рибак.

Проф. д-р Леонід Рудницький — керівник весняного циклу викладів на УКУ, подякував присутнім за участь та, офіційно закриваючи весняну сесію, попрохав о. митрата д-ра В. Макуха провести молитву подяки.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 17-го ТРАВНЯ 1981 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 42-го Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 237 Hope Ave. Просимо чл. прибути і вплачувати чл. вкладки на зборах. — В. Марущак, рек. секр.

• РОЗШУКИ •

ПОШУКУЮ **АННУ ГНАТИК (р. Гладка)** зі Стрия, яка живе в Ню Йорку. Прошу її або того хто її знає, подати адресу ROMAN MIRCZUK 1245 West First Street Los Angeles, Cal. 90026

• ДО ВИНАЙМУ •